ਅਫਜਲ ਅੰਸਾਰੀ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3838)

ਦਸੰਬਰ 14, 2023

[ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ ਅਤੇ

ਉੱਜਲ ਭੂਯਾਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। 389(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ; ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। 389(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ; ਅਤੇ ਕੀ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 389(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 389 (1) - ਮੁਅੱਤਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ u/ਐੱਸ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ 3(1) ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਦ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ - ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ. 389(1) ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਟੇਅ:

ਆਯੋਜਤ: ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਭੂਯਨ, ਜੇ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਤਲ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਬਿੰਦੂ ਸੀ, ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਪੱਖੀ ਹਨ - ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਚੋਣ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਰਾਏ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪਾਰਾ 13, 15, 17, 21, 23, 24] ਆਯੋਜਿਤ: ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤ, ਜੇ. (ਅਸਹਿਮਤੀ) ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਚੰਗੇ ਲਈ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ - ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। /ਵਿਧਾਇਕ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗੈਂਗਸਟਰ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1986। [ਪੈਰਾ 52, 80, 48]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐੱਸ. 389(1) - ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ - ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਪਦੰਡ:

ਹੋਲਡ: ਸ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 389(1) ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਮਾਮਲੇ. 389(1) ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 10, 11, 15]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 389 (1) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ। 389(1):

ਆਯੋਜਤ: ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੇ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਨੈਤਿਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੋ - ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਯੋਗਤਾ [ਪਾਰਾ 19, 20]

ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਨੋਟਿਸ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। 389(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ:

ਆਯੋਜਤ: ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੇ 8-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ - ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973। [ਪੈਰਾ 18]

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ, ਜੇ.

ਨਾਰਨਭਾਈ ਖੀਖਾਭਾਈ ਕਛੜੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸੀਆਰਐਲ. ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 418/2016; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [2018] 12 ਐੱਸਸੀਆਰ 169: (2018) 18 ਐੱਸਸੀਸੀ 114; ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2013] 10 ਐੱਸਸੀਆਰ 1130: (2013) 7 ਐੱਸਸੀਸੀ 653; ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 787; ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ [2006] 8 ਸਪਲ. ਐੱਸਸੀਆਰ 1156: (2007) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 673 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ.

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਿ. ਪੂਰਨੇਸ਼ ਈਸ਼ਵਰਭਾਈ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 2023 ਐੱਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸਸੀ 929 - ਵੱਖਰਾ।

ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ [2006] 8 ਸਪਲ. ਐੱਸਸੀਆਰ 1156: (2007) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 673; ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [1995] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 456: (1995) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 513; ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2007] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 1143: (2007) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 574; ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 787; ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2013] 10 ਐੱਸਸੀਆਰ 1130: (2013) 7 ਐੱਸਸੀਸੀ 653; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [2018] 12 ਐੱਸਸੀਆਰ 169: (2018) 18 ਐੱਸਸੀਸੀ 114; ਨਾਰਨਭਾਈ ਭੀਖਾਭਾਈ ਕਛੜੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 418/2016; ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 584; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਕੁੰਭਾਰ [2012] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 601: (2012) 12 ਐੱਸਸੀਸੀ 384; ਸ਼ਿਆਮ ਨਰਾਇਣ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ U.ਪੀ ਰਾਜ [2014] 8 ਐੱਸਸੀਆਰ 923: (2014) 8 ਐੱਸਸੀਸੀ 909; ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜੈਰਾਜਨ [2005] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 296: (2005) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 754; ਲਾਲਸਾਈ ਖੁੰਟੇ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਸਿਨਹਾ (2007) 9 ਐਸਸੀਸੀ 330; ਕੇ. ਆਨੰਦਨ ਨੰਬਿਆਰ, ਰੀ ਏਆਈਆਰ 1952 ਮਦਰਾਸ 117 ਵਿਚ; ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ। ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 3 ਐੱਸਸੀਸੀ 224; ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਦੇਬੀ ਘੋਸਾਲ [1982] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 318: (1982) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 691; ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੇਂਥਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ (2021) 6 ਐੱਸਸੀਸੀ 523; ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੈਲਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (2022) 12 ਐੱਸਸੀਸੀ 273- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਹਿਸ, ਭਾਗ 8 (19 ਮਈ, 1949) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3838।

2023 ਦੇ ਸੀਆਰਐੱਲਐੱਮਏ ਨੰਬਰ 01 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 24.07.2023 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਐਸ. ਵਸੀਮ ਏ. ਕਾਦਰੀ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੁਬੈਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ, ਤਮੀਮ ਕਾਦਰੀ, ਅਨੁਰੂਪ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸਈਦ ਕਾਦਰੀ, ਸ਼ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਸੀਮ, ਸਾਹਿਲ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ. ਉਦਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼ਰਨ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚਿਰਾ ਗੋਇਲ, ਸਿਧਾਰਥ ਠਾਕੁਰ, ਕੁ. ਇੰਦਰਾ ਭਾਕਰ, ਆਦਿਤ ਜਯੇਸ਼ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ, ਅਜੈ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਕੀਰਤੀ ਜਯਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 24.07.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ') ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ'), ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਐਮਪੀ/ਐਮਐਲਏ ਕੋਰਟ, ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ') ਦੁਆਰਾ 29.04 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। 2023। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਠੇਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੱਥ:

3. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

3.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜ ਵਾਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2019 ਤੋਂ, ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਹਲਕੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ, ਐਨੀਮਲ ਹਸਬੈਂਡਰੀ, ਅਤੇ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ।

3.2 19.11.2007 ਨੂੰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦਾਬਾਦ ਕੋਤਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਖਤਾਰ ਅੰਸਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਰੋਹ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੁਟੀਨ ਗਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਅਗਿਆਤ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਸੀ. ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਤਲ, ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ, ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਗਰੋਹ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗੈਂਗਸਟਰ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1986 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ') ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਦੇ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦਾਬਾਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 1052/2007 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ')। ਇਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 589/2005, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਪੁਰਾਣੀ ਐਫਆਈਆਰ') ਤੋਂ ਉਭਰਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕੇਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3.3 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:

i. ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 28/1998 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਆਈਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 171ਐਫ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਆਰਪੀਏ') ਦੀ ਧਾਰਾ 135(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 16.02. ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1998, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੈਨਹਾਰਾ, ਜਿਲਾ ਚੰਦੌਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ii. ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 260/2001 09.08.2001 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਹੰਮਦਾਬਾਦ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148 ਅਤੇ 353, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1932 ਦੀ ਧਾਰਾ 7. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

iii. 27.06.2005 ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 506, 120ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 493/2005 ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਹੰਮਦਾਬਾਦ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

iv. 29.11.2005 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਭੰਵਰ ਕੋਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਵਿਖੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 307, 302, 404 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 589/2005 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਸੀਬੀਆਈ') ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੌਜ਼ ਐਵੇਨਿਊ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਉਲਟ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵੀ. ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1051/2007 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 120-ਬੀ, 436, 427 ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਐਕਟ, 1884 ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1932 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

vi. ਦੀ ਧਾਰਾ 171 ਅਤੇ 188 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 607/2009 ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ 11.04.2009 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਹੰਮਦਾਬਾਦ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

vii. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 171J, 188 ਅਤੇ ਆਰਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 121(2) ਤਹਿਤ ਥਾਣਾ ਚੱਕਰਘਾਟਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੰਦੌਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 18/2014 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

3.4 ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 1,00,000/- (ਸਿਰਫ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ)। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐੱਸ.ਓ. 1994 ਮਿਤੀ 01.05.2023 ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 29.04.2023 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ।

3.5 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 374(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 29.04.2023 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪਹਿਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ') ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5295/2023 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, (i) 29.04.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ; (ii) 29.04.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਰੋਕ; ਅਤੇ (iii) ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਰੋਕ।

3.6 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ

4. ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (ਏ) ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਗਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਲਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

6. ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਰਨਭਾਈ ਖੀਖਾਭਾਈ ਕਛੜੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 'ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

7. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨਟਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਤਹਿਤ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਸ. 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਟਰਾਜ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸਿਰਫ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

8. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

i. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣੇ ਹਨ?

ii. ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?

iii. ਕੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

9. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

10. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 389(1) ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਣਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੀ ਸਟੀਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਐੱਸ. 389(1)-ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ 'ਤੇ

ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਬੰਧਨ।"

11. ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਮੁਢਲੇ ਕਾਰਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ।

12. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਐਫਆਈਆਰ 'ਤੇ ਟਿੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 03.07.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ, ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

13. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਤਲ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ। ਦੂਜਾ, ਪੁਰਾਣੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕਵਚਨ ਸੰਦਰਭ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਬੈਕਲਾਗ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਹਿਲੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਪੀਲ ਓਟਿਓਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਹਾਰਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੀ ਇੱਕ ਤੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਰਵਿਕਾਂਤ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ, ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਪਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਖਾਸ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ।

16. ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੂਲ ਬਿੰਦੂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਮ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਗੈਂਗ ਚਾਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਾਲਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

17. ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਪੱਖੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਵੇਗਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਉਸ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਸਲ ਕੈਦ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਦਸ ਸਾਲ

18. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰ.ਪੀ.ਏ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਠਾਰਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਬਲਕਿ ਸੰਸਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਇਕਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

19. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਤਮ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰੀਏ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਰੌਲਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਚਾਈ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਰਪੀਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

21. ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕਾਹਲੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਾਇਜ਼ ਜਨਤਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾ ਹੋਣ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਰਾਏ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ.

22. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਡੌਕਟ ਵਿਸਫੋਟ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਜਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਬੈਕਲਾਗ ਨੂੰ ਆਰਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਧ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ :

".....(3) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ] ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ...."

23. ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ (ਏ) ਆਰਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਜਾਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਯੂਪੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਪੈਰਵੀ, ਜੋ ਕਿ 'ਗੈਂਗਸਟਰ' ਵਜੋਂ ਲੇਬਲ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੰਬਿਤ ਅਪੀਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਚ ਲਟਕਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਭਿੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 980/2012 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ:

i. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਆਰਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ii. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

iii. ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਿਨਾਂ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਐਮਪੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ;

iv. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

V. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ 30.06.2024 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

25. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5295/2023 ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ 30.06.2024 ਤੱਕ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

26. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕੇਸ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

27. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.

1. ਮਾਨਯੋਗ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ., ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਉੱਜਲ ਭੂਯਾਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਇੱਕ ਈਰਖਾਯੋਗ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਲਗਭਗ ਮੇਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੈ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ("ਹਾਈ ਕੋਰਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵਿਖੇ 24 ਜੁਲਾਈ, 2023 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ' ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 374(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ("ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ.", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕਮਾਤਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀ.ਸੀ.

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜੋ 2019 ਵਿੱਚ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 17ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗੈਂਗਸਟਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ("ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਮਪੀ/ਐਮਐਲਏ ਅਦਾਲਤ, ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ("ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਮਿਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023³ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ("ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ" ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3)। , ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਮਾਨਯੋਗ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੀਜ਼ਿਊਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।

5. ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਆਉਣਗੇ, ਉਹ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਯੋਗ ਰਹੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। . ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਜ਼ਾ

ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

6. ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ:

ਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਮੁਢਲੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਪਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰੀਬ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੰਜ ਵਾਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਮੁਕੱਦਮਾ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 589/2005, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਸਵੈ-ਸਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ 'ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਦੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਬਾਹਰ. ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਪਾਅ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ।

ਡੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲੋਕਲ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਣਕੀਤਾ.

ਈ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਾ ਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 2024 ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਘੜੀ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਫ. ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਟੱਲਤਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

8. ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ:

ਏ. ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਿੰਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੀ. ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 589/2005 ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ।

9. ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ"।

10. ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਏਐੱਸਜੀ ਨੇ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ/ਸਟੇਅ/ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਾਗਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਵਿਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ/ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 116-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। 28 ਜੁਲਾਈ, 2000 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਦੁਆਰਾ 7 (ਸੱਤ) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸੋਲਾਪੁਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਚੋਣਾਂ 2004 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 26 ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ 31 ਮਾਰਚ, 2004 ਤੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਈ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਉਹ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਆਪਰੇਟਿਵ ਭਾਗ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"15. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸਟੇਅ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੁਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ

ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਭਾਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਉਲਟ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

16.5 ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

13. ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 389, ਸੀ.ਆਰ. ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ("ਆਈਪੀਸੀ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 5,000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਦੀ ਧਾਰਾ 374 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 267 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੀ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਵਰ. ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦਾ ਤੰਗ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਟੇਅ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਪਰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਲੁਕਣਮੀਟੀ ਖੇਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਟੇਅ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ. ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਲਈ ਤਰਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 19 ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ:

"16. ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ'। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਉਹ ਉਸ ਸਟੀਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਅ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ***

19. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 267 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁਝ ਅਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਅਰਥ ਕਿਉਂ ਦੇਈਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਿਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ। ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਭਾਵੇਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਕੋਡ

ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 267 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ (ਐੱਸਾਸੀ ਜਾਂ) 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ 6 (ਛੇ) ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਹੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਵੀ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

15. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਰੋਕ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"12. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ , ਧਾਰਾ 389 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ...।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(4) ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਏਐੱਸਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

17. ਉਪ-ਧਾਰਾ (4), ਜੋ ਕਿ ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ 15 ਮਾਰਚ, 1989 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਇੱਕ ਸੋਧ, ਜੇ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਪੀਲ/ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਦੱਸਤਾ ਤੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਸਟੇਅ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ (3) ਧਾਰਾ 8 ਦੇ, ਉਹ ਇਲਾਜ ਰਹਿਤ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ

ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। . ਪੀਸੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 389 ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਪੀਸੀ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

18. ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ, ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜਨ ਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 101(3)(ਏ) ਅਤੇ 190(3)(ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ), ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ (ਸੁਪਰਾ), ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

"16. ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 389 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਵੀਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਨੇ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਧਾਰਾ 102(1)(ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਰੁਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਿਰ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਨਾਰਨਭਾਈ ਭੀਖਾਭਾਈ ਕਚਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ, ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਦੀ ਧਾਰਾ 332, 186 ਅਤੇ 143, ਆਈਪੀਸੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) (x) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। / ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ।

20. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨੇਸ਼ ਈਸ਼ਵਰਭਾਈ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਐਨਆਰ.1 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

21. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀ/14. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ। ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

"11. ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ

ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਪੀਲ ਉਲਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। . ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ. ਪੀਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਕੁੰਭਾਰ15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। , ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਦੁਬਾਰਾ, ਸ਼ਿਆਮ ਨਰਾਇਣ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ U.ਪੀ.16 ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਪਵਾਦਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"11. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ, ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਹੁੰਚਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਹੋਲਡਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

25. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ. ਪੀਸੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ "ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 389(1) ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ "ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ", ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਉਸ (ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

26. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜੈਰਾਜਨ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। 389, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

“42.*** ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ

ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

27. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼' ਅਤੇ 'ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ' ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 (1), ਸੀ.ਆਰ. ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ. ਇਸ ਨਾਲ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਫੀਲਡ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 389, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਸਮੇਤ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਲਾਲਸਾਈ ਖੁੰਤੇ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ, ਕੁਝ ਲੰਬਾਈ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੈਂਚ ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ 420 ਅਤੇ 468 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 9 ਮਈ, 2002 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 31 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 9 ਮਈ, 2002 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਜੇਤੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕਮਾਤਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 31 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 389, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 (1), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼

ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌਕਸ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:

"14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 31-5-2002 ਨੂੰ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ 9-5-2002 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਸਟੇਅ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ("ਸੀਪੀਸੀ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦਾ ਆਰਡਰ XਐਲI ਨਿਯਮ 5 ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XਐਲI ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਆਰਡਰ XਐਲII ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ 'ਸਟੇਅ ਆਫ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਆਰਡਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਅ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਅ ਦਾ ਹੁਕਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਂਦ ਤੋਂ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਾ 389(1), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਸਟੇਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼" ਵਰਗੇ ਸਰਲ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ" ਨੂੰ "ਫਾਸੀ" ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 389 (1), ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 389(1) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, [ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਲਾਲਸਾਈ ਖੁੰਟੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ]] ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯਕੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਠਹਿਰ ਲਈ. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ, ਅਸਮਰੱਥਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

30. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 389(1), ਸੀ.ਆਰ. ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀ.ਸੀ.

ਬੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ, ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਘਟਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ;

ਡੀ. ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ;

ਈ. ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਵੇ ਜੋ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਖਾਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸਟੇਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨ ਦਾ;

ਐਫ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਠਹਿਰਾਅ/ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਜੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਕੇਤਕ ਪਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

32. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਅੰਤਮ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੇਠਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ, ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਚੋਣ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਕੇ, ਆਰ०ਪੀ ਐਕਟਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ "ਅਸੀਂ ਲੋਕ" ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੁਣਦਾ ਹੈ।

33. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੌਂਸਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

34. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 102 ਅਤੇ 191 ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ/ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ), ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ।" ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ

ਧਾਰਾ (ਈ) ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 102(1)(ਈ) ਅਤੇ 191(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸ਼ਬਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

35. ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ/ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "(ਏ) ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

36. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇ. ਆਨੰਦਨ ਨੰਬਿਆਰ, ਇਨ ਰੀ" ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿੰਟੇਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਦਰਾਸ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਭੂਮੀਗਤ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"7. ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਦੀ ਭੂਮੀਗਤ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮਾਰਮੰਗਲਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ (ਨਹੀਂ?) ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਭੂਮੀਗਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਝੰਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਅਟੁੱਟ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਗਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਥੰਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਕਾਰਨਰਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ

ਕਿਸਮਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਥੰਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵੇਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਹੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੋਟਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ। ਅਸੀਂ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮਾਰਮੰਗਲਮ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੂਜੇ ਥੰਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਨੂੰਨੀ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ ਲਈ ਹੈ।

8. *** ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਹੈ...।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਰਵੇਖਣ ਸਾਡੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਬਹਿਸਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਆਰਟੀਕਲ 102 (ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 83) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਵੀਂ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਕੇ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ (ਏ) ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ, (ਬੀ) ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ। ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਵੀ. ਕਾਮਥ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

"ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸੰਸਦ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋ: ਸ਼ਾਹ

ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਧ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਜਨਤਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੇਕ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।"

38. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

39. ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਵਰਗਾ ਢਾਂਚਾ, ਧਾਰਾ 8 ਵਰਗੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

40. ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"54. **ਕਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਦਨ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

41. ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 5-ਜੱਜੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ 'ਤੇ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"118.*** ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਆਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ। ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਨਾ ਸੋਚਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਗੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਗਵਰਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰਲ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

43. ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਖੁਦ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਪਣ ਵਾਲੀ ਸਟਿਕ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ ਪਾਲਣਾ ਨਿਆਂ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਨ।

44. ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2010 ("ਐਨਜੀਟੀ ਐਕਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1993 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰ ("ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ

ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ (ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ) ਗੁਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕਣਾ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕਲੰਕ। ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਪਲਬਧ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

45. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ/ਹਟਾਉਣ/ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਹੋਲਡਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ? ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣਕਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਉੱਚਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ। ਤਰਕ ਅਕਸਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਕੁਝ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਇੱਕ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਚੋਣਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਚੋਣਕਾਰ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

47. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਗ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕੋਈ ਦੁਰਲੱਭ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤੌਰ

'ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

48. ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ/ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੀ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਰੁਤਬਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਤਾਕਤਵਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਸਲੂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਟੇਅ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ? ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਜਵਾਬ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭਿੰਨਤਾ ਠੋਸ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

49. ਉਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਧਾਰਾ 102(1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗਤਾ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ' ਇੱਕ ਮਾਪ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ' ਜਾਂ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, 'ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ', ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਐੱਨਜੀਟੀ ਐਕਟ, ਮਨੁੱਖੀ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੱਤਾਤਾਰੀਆ ਕੁੰਭਾਰ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਅਯੋਗਤਾ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ) ਨੂੰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ/ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਯੋਗਤਾ (ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ) ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ/ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

50. ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ, ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ

ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਭਰੋਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਵਿਧੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਕੇ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ, ਬੇਦਾਗ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਫਤਵਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

51. ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਖਲਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੋਟਰ ਦੀ ਉਹ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਆਮ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਲਾਅ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਪਚਾਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ [ਸੈਕਸ਼ਨ 8, ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4)] ਹੁਣ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੁਟੀਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਪ-ਚੋਣ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਹਿਸਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

52. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੇਕ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਜਬੂਤ ਜਮਹੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਮਹੂਰੀ ਭਾਵਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਨਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਇੱਕ ਲੋਭੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਆਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ "ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 389(1), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

53. ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਢਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ।

54. ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗਰਾਂਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ (i) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ; (ii) 2019-2024 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; (iii) ਉਹ 2024 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ (iv) ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਏਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

55. ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਰਕ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਘਿਣਾਉਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸਥਿਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ, ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵੀ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਇੱਕ ਸਟੇਅ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸਟੇਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ, ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਅ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਫਿਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਵਾਪਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕਰੇ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਰਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਅਪੀਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ, ਸਥਿਰਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

56. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ 1 ਮਈ, 2023 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 'ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। /ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ।

57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਯੋਤੀ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਦੇਬੀ ਘੋਸਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"8. ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ, ਇਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਹਰ, ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

58. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਂਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ।

59. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੇਲਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"ਜੀ0...ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

60. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ (ਅਯੋਗ) ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੁਆਰਾ. ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਪਰਜੀਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਹ ਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

61. ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਕ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਗੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਸਭਾ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲੂਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਇਲਾਜ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਮੈਂ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ "ਨਹੀਂ" ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣਗੇ।

62. ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 389 (1), ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

63. ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 389 (1), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਮਈ, 2023 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 1 ਮਈ, 2023 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 389(1) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸੂਝਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ. ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 389, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਟੇਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਓਪਰੇਟਿਵ ਤੋਂ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਫਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਤਫਾਕਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਪੀ.ਸੀ. ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ.

64. ਫਿਰ ਵੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ), ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘੱਟ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਢਿੱਲੇ ਅਤੇ ਸੁਸਤ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੀਸੀ, ਬਾਰਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਤੇ ਪੈਂਤੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

65. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ "ਬੇਮਿਸਾਲ" ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?

66. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਜਿਵੇਂ ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਕੁੰਭਾਰ (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ (ਅਯੋਗ) ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਧਾਰਕ ਦੂਜੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਖਰਗੋਸ਼ ਦੇ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਪਏ ਉੱਚੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਆਧਾਰ। 67. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਮੀ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੈਂ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਲੋਕ ਦਾ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਸਭਾ, ਨੇੜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁਣਿਆ ਸੀ।

68. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ, ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ, ਅਯੋਗਤਾ ਹਟਾਓ। ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੇ. ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 17 ਦੇ ਬਾਕੀ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ।

69. ਚਾਹੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।

70. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਫੁਸਫੁਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ 2024 ਵਿੱਚ 18ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਸਮਰੱਥ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 326 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 326, ਜੋ 'ਚੋਣਾਂ' ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ XV ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਬਾਲਗ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੈਪਚੁਏਨੇਰੀਅਨ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2024 ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੇ. ਆਨੰਦਨ ਨੰਬਿਆਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ। ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ), ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੈਂਥਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੈਲਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਚੁਣਨਾ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

71. ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਗਲਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸ ਸਾਲ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਗੈਂਗਸਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਓਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਸ ਸਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਨਰਮੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਤਰਕ) ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰ.ਓ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਹੈ। ਪਾਸਿੰਗ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

72. ਨਾਰਨਭਾਈ ਭੀਖਾਭਾਈ ਕਚੜੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ 2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਅੰਤਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਚਿਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

73. ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੰਬਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

74. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੌਖਿਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੀਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਪੀ.ਐਲ.ਏ.ਡੀ. ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਜਦੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਚੰਦ ਦੂਰ ਹਨ।

75. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਨੂੰ 'ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼, 2023' ("ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀਐੱਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀਐੱਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਕਿ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"10.4.7 ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 10.4.3 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਉਸ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਸਲ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। , ਨਵੇਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਉਕਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

76. ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀਐੱਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਕਲਾਜ਼ 10.4.7 ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਐੱਮਪੀਐੱਲਏਡੀਐੱਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਧਾਰਾ 10.4.7 ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 10.4.7 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

77. ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵੱਲ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

78. ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਗੁਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ 'ਦੋਹਰਾ ਫਾਇਦਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਜਾਂ ਗਲਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

79. ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ/ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਧਾਰਨਾ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀ ਗਲਤ ਹਮਦਰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜੰਜ਼ੀਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

80. ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 34ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਵਾਈਟ ਡੀ. ਆਈਜ਼ਨਹਾਵਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ: "ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ"। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੀਮਾਈਂਡਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਰਸ

ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅਯੋਗਤਾ (ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਨੂੰ "ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ, ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

81. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਅਪੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

82. ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਛੇਤੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate